

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. II. Christum Dominum Nostrum peculiarem habere curam Statuum & Officiorum corporis sui mystici, hoc est Ecclesiæ: & ipsummet exemplar esse perfectionis cuiusque illorum; & quænam hæc sit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

poralium in varios homines distribueret, ita ut vnam partem domini, aliam famuli sustinerent. & quamuis corporalium laborum onus ipsi corpori sit molestius, at sollicitudines & curæ non sunt spiritui minus molestæ: Domino enim incumbit cura toti familiæ de rebus necessarijs prouidendi, de vestitu, cibo, & multis alijs quibus illa indiget: cum tamen famulus ab huiusmodi cura sit liber, solumque corporalem laborem iuxta præscriptum subeat; aut partem etiam aliquam sollicitudinis, quæ illi committitur.

Hinc denique disparitas orta est familiarum quo ad genus & profapiam, ut alij nobiles sint, alij plebeij; alij liberi & generosi, alii vectigalia & tributæ pendentes: & huiusmodi aliæ sunt differentiæ ex nationum & familiarum origine ortæ. Quamuis enim Deus Dominus noster *efecerit ex vno omne genus hominũ*, ut in hoc omnes essent æquales, sicut sunt in conceptione & natiuitate; in morte & corruptione corporis: at postea necessaria fuit huiusmodi *familiarum distinctio*, ut alia esset alia nobilior, orta ex heroicis aliquorum hominum factis, & ex enormibus aliorum peccatis. Ex qua causâ linea ex *Adam* per *Seth* prælata est generationi ductæ per *Cain*, quæ tota perit in diluuiio. Et quamuis noluerit Deus in *Arcam Noë* mancipia vlla aut famulos ingredi, sed tres tantum eius filios cum suis vxoribus, ex quibus reliqui propagarentur, ut æqualitas in omnibus seruetur: postea verò linea *Noë* per *Sem* fuit ei prælata, quæ fuit per *Cham*. Et ipse Dominus ex linea illa *Sem* elegit *Abraham*, cuius descendentes per *Isaac* prætulit descendentes per *Ismaëlem*: & in filiis *Isaac*, relicto *Esau*, elegit *Iacob*, & duodecim Tribus, quæ à duodecim eius filiis fuerunt propagatæ, inter quas prætulit Tribum *Leui* in spiritualibus, & Tribum *Iuda* in temporalibus. Ex quo apparet, hanc generis inæqualitatem, sicut aliàs, ordinatam fuisse & approbatam à prouidentia diuina, in eos fines & vtilitates, quas sensim in particulari de singulis dicemus.

CAPVT II.

CHRISTVM DOMINVM NOSTRVM PECV-
liarem habere curam Statuum & Officiorum corporis sui
mystici, hoc est, Ecclesiæ: & ipsummet exemplar
esse perfectionis cuiusq; illorum, &
quænam hæc sit.

QVEM ADMODVM Christus Dominus noster verus Deus & homo, author est & institutor Ecclesiæ ac Reipub. Christianæ, & Statuum ac officiorum, quæ eius, quæ Christiana est, sunt propria: ita etiam peculiarem habet prouidentiam & curam

e Act. 17. 26.
Familiarũ
distinctio
necessaria
& à Deo.

f Gen. 4. 25.
g Ec. 9. 26.

conseruationis incrementi & perfectionis omnium illorum in ipsis Christianis tanquam huius Ecclesie & corporis eius mystici membris. Nam ut anima naturaliter habet prouidentiam membrorum sui corporis naturalis, attendens ad bonum oculorum, manuum & pedum; imò etiam unguium & capillorum: prospiciens eis de cibo & potu, quo nutriantur; eaque defendens ab incommodis ac periculis; & rationem habens curationis, cum infirmantur; & reliqua studiosè conquirens, quæ ad omnium spectant augmentum & perfectionem: eò quòd ea tanquam rem propriam diligit, & naturalis hic amor ad hanc prouidentiam eam urgeat: ita a *Christus Dominus noster*, qui (ut ait Apostolus) *valdè diligit Ecclesiam, pro qua se ipsum tradidit, ut exhiberet ipse sibi eam gloriosam, non habentem maculam, aut rugam, aut aliquid huiusmodi*, peculiarem omninò eius prouidentiam gerit, tanquam corporis sui mystici; eius tanquam rei propriæ ita curam gerens, ut (quem admodum per quendam suum Prophetam dixit) *b qui aliquem tetigerit ex suis electis, tangat pupillam eius oculi*, & quando Saulus persequebatur eius Ecclesie membra, dixit ei: *c cur me persequeris?* quia scilicet vnum se cum illis esse significabat. Hac igitur prouidentia de admirando eis prospexit alimento, de medicamentis efficacibus, & varijs alijs medijs ad propriam conseruationem & augmentum: præcipuè verò, tanquam supremum caput, sanctitatem, ac virtutum perfectionem membris suis influit, coniunctus illis stupendo quodam modo, cum non sit tantum homo, sed Deus etiam immensus. Et quemadmodum rationalis anima immediatè vnitur omnibus naturalis sui corporis membris & partibus, duplicem eis vitæ modum communicans, alterum omnibus communem, quo sustentantur, conseruantur, & augentur; alterum specialem iuxta singulorum peculiaris officia, ad quæ in bonum totius corporis destinantur. nam oculis dat facultatem videndi; auribus audiendi; pedibus ambulandi; ita etiam diuinum verbum incarnatum vnitum est membris huius corporis mystici, & eisdem duos alios modos cõmunicat vitæ spiritualis: alterum Christianis omnibus communem, influens illis Fidei & Spei virtutes; iustis verò etiam charitatis & Religionis cum cæteris virtutibus infusis: adiuuans eos ad earum actus exercendos, ut Christianismi obligationibus satisfaciant, & æternam vitam consequantur; alterum verò infundit specialem modum iuxta particulares Status & Officia, quæ in Ecclesia & Christiana Repub. gerunt: gratiam influens & auxilia necessaria ad eandem cum magna perfectione implenda. Pontifices adiuuat, Episcopos, Reges, ac Dominos sæculares in sua gubernatione; Continentes, Religiosos, & Sacerdotes in suis Ministerijs; & reliquos Christianos in suis Officijs & exercitijs: unicuique suggerens quicquid facere deceat ad gradum perfectionis consequendum, qui illi

Duplex influxus generalis & particularis.

a Ephes. 5. 25.

b Zach. 2. 8.

c Act. 9. 4.

competat. Omnibus autem tanquam exemplar se ipsum proponit huius perfectionis, habuit enim ipse eminenter totam illam, quae in omnibus statibus est distributa. Fuit pauper, ad exemplum pauperum; Faber, ad exemplum mechanicorum; Praedicator, Magister, Episcopus, & summus Ecclesiae Pontifex, ad exemplar eorum, quibus huiusmodi Officia incumbere; fuit Virgo, ut ab eo virgines & continentes discerent; & Matrimonio, quo sibi coniunxit Ecclesiam, docuit perfectionem Coniugum; fuit Religiosus, ad supremum Religiosorum exemplar; fuit Legislatores, in eorum exemplum, qui essent leges laturo; & vniuersim fuit omnium benefactor, ad exemplum diuitum & potentum.

HINC fit, quod quemadmodum Christiani omnes vniuersim sunt ad Christi Domini nostri imitationem vocati, sicuti primo Tomo dictum est: ita qui ex vocatione ac dispositione Dei Statuum aliquem, officium, aut ministerium in Ecclesia, & Rep. Christiana habent, vocati sunt etiam ad eum perfectionis gradum obtinendum, qui illis competit, imitantes ipsummet Christum, cuius praecellens sanctitas in suis membris proposita est. S. Ioannis in hunc modum: *Id Vidi, inquit, quendam similem Filio hominis, vestitum podere (veste scilicet Sacerdotali) & praecinctum ad mammillas Zona aurea: caput autem eius & capilli erant candidi tanquam lana alba, & tanquam nix, & oculi eius tanquam flamma ignis, & pedes eius similes aurichalco, sicut in camino ardenti, & vox illius tanquam vox aquarum multarum, & habebat in dextra sua stellas septem: & de ore eius gladius vtraque parte acutus exibat: & facies eius sicut Sol lucet in virtute sua, hoc est in meridie.* In qua visione licet praecipue exprimantur heroicae ipsius Christi Domini nostri virtutes; & stupenda, quae erga homines facit Officia: non est tamen absque mysterio, quod S. Ioannes non dixerit, se vidisse Filium hominis; sed, similem Filio hominis, Angelum videlicet, qui illum referebat; & simul potestatem nobis faciens non solum intelligendi in hac visione ipsum Christum, sed etiam congregationem iustorum illi similitum in varijs perfectionis Statibus & gradibus, ex quibus corpus eius mysticum componitur: cuius *pedes* similes aurichalco in accenso camino existenti, sunt saeculares & coniugati: *pectus* praecinctum Zona aurea, sunt Continentes & Religiosi: *manus* dextera cum septem Stellis, sunt Episcopi: *os* eius cum gladio vtraque parte acuto, sunt Praedicatores: *oculi* tanquam flamma ignis, sunt Iudices & Governatores: *facies* sicut Sol lucens in virtute sua, sunt Sapientes, & contemplationi addicti: *caput* candidum tanquam lana alba & nix, sunt Pontifices summi & mundi Monarchae. Quibus similitudinibus res duas valde insignes nobis proponit: altera est peculiaris prouidentia, quam de omnibus fidelibus habet: quis enim est, cui non sit curae vestis, qua est indutus? & Zona, qua est

Christus exemplar omnium statuum.

Tract. 2. cap. 2.

d Apoc. 1. 139

Christi mēbra varijs sensu.

Dei cura de singulis.

pra-

Sanctitas
Christi imi-
tanda.

præcinctus; & gladius quem secum gestat; & annuli ac gemmæ, quibus eius digiti ornantur, ac reliqua ad pulchritudinem & perfectionem omnium membrorum suorum spectantia? altera res, quam nobis proponit, est sanctitas & perfectio unicuique fidelium iuxta suum Statum accommodata, ut eam imitetur, quæ in ipsomet Christo ad nostrum exemplum resplenduit, quemadmodum iam declarabitur.

§. 1. *Perfectio Statibus omnibus communis.*

SANCTITAS omnibus communis in quocunque Statu quatuor illa complectitur: PURITATEM à culpis, Passionum MORTIFICATIONEM, BONORUM OPERUM copiam, & in eis usque ad mortem PERSEVERANTIAM. Hoc verò totum significat S. Ioannes, cum ait se vidisse Christum Dominum nostrum vestitum *podere*, quæ (ut ait S. Hieronymus) erat a *vestis*, siue tunica *Sacerdotalis* bissina, siue linea subtilissima, longa usque ad pedes; ad eò verò angusta, ut nullam faceret rugam, ad significandam Sanctitatem & Perfectionem, quæ in diuina ipsius persona exiit, & quæ merito debet in mystico ipsius corpore, & in omnibus iustis, cuiuscunque Status, splendere: omnes enim esse debent gens sancta, & Sacerdotes spirituales, & sanctitatem ac puritatem induere tanquam talarem vestem, qua totum corpus contegatur, & in omnibus suis operibus præluere, iuxta id Ecclesiastici: *si sequaris iustitiam, apprehendes illam: & indues illam quasi poderem honoris.* Quæ vestis longa esse debet, quia (ut ait S. Gregorius) nullam corporis partem nudam, aut peccato discoopertam sinere debet. Descendit autem usque ad pedes, quia perseverandum est usque ad finem boni operis, & ipsius vitæ; non permittentibus transire vllum diem, quo sanctitatis vestis nos non tegat bonis operibus. Debet tamen esse tunica *stricta*, eò quod oporteat continuam ei mortificationem coniungi, & *per arctam viam ambulare, & intrare per angustam portam, que ducit ad vitam.* Absque mortificatione enim quæ nos stringat, & comprimat, non potest sanctitas conservari, Ex quo provenit, ut vestis hæc nec maculam culpæ aliquam habeat; nec teporis rugam, quæ ad culpam disponit. Quod præclare S. Augustinus expendit, dicens: quemadmodum linea vestis post lotionem extenditur valde super aliquod lignum, & crucifigitur, ut rugam non habeat: ita Iustorum vita, postquam à grauioribus culpis est lota, necesse est, extendi & crucifigi, ne leuium culpæ aut imperfectionum rugas contrahant. Quemadmodum Apostolus dixit, *Christum Dominum nostrum ita dilexisse Ecclesiam, ut se ipsum traderet pro ea, ut illam sanctificaret, mundans lauacro vitæ, ut non haberet maculam vllam aut rugam, sed ut esset sancta & immaculata.*

Hæc est iustitiæ & sanctitatis vestis, quam iusti omnes conseruare debent, in quocunque sint Statu constituti, ad imitationem eius,

quam

Exed. 28. 4
psal. 127.
d. Fabiol.
de Veste Sa-
cerdotali.
Vestis 1.
longa 2. Ad
pedes 3. Stri-
cta.
Ecc. 27. 9
ob. 19. 14.
Lib. 19. Mo-
ral. c. 16.

Lib. 1. Mo-
ral. c. ult.
c. Mat. 7. 14

In Psalm.
132.

d. Ephes. c.
27.

quam ipsemet Saluator habuit in sua vita, de quo ait Isaias, quod semper fuerit *indumento iustitiae circumdatus & vestimentis salutis indutus*, donec in ligno crucis mortuus est, ut iustitiam cum summa puritate & perfectione conferuaret. Nec sine magno mysterio voluit in morte *vestes suas militibus ipsum crucifigentibus, ita relinquere, ut exteriores in quatuor partes diuiderent, & unusquisque unam acciperet; tunica vero inconsutilis, quae erat interior, uni soli sorte contingeret; quia ipse non permisit eam diuidi*. quo facto duplicem sanctitatis modum insinuauit, quam haereditate hominibus reliquit, pro quorum redemptione voluit affigi cruci. Altera sanctitas & iustitia est interior, per hanc tunicam significata, quae consistit in gratia, & charitate, cum virtutibus moralibus infusis ac donis Spiritus Sancti. Et haec non potest diuidi; sed integra datur omnibus iustis, qui sunt tanquam vnus ob amoris vnitionem. Et (ut Apostolus dixit) *gratis datur, non humana, sed diuina: uocatione scilicet & electione Dei*. Sine hac tunica & veste, quae est tanquam *h. vestis nuptialis*, nullus potest dignè assistere conuiuio Ecclesiae militantis; ac proinde nec intrare ad ea conuiuia, quae habentur in triumphante. Altera sanctitas est, quae licet ab interiori proficiscatur, exigit tamen externos aliquos actus, ad quos dirigitur. Et in his diuisio esse potest, quam significant exteriores Christi vestes in partes diuisae. Ad hanc pertinet sanctitas & perfectio specialis Statuum & Officiorum Ecclesiae, quae non omnia dantur vni, sed inter diuersos fideles distribuuntur, assignato unicuique aliquo. Dicuntur autem ipsi eos diuidere inter se, quia ut plurimum illi eos iuxta suas inclinationes, & ob proprias aliquas rationes & motiua eos eligunt: quamuis non propterea censeatur excludi diuina uocatio. Imò Sanctus Marcus ait: postquam diuisa erant vestimenta, *imisse milites sortem super eis, quis quid tolleret, ut ex eo intelligamus, etiam in his diuisionibus locum esse sorti diuinæ uocationis & electionis*. Prima tamen & praecipua omnium cura esse debet, ut cuique faelix ille sors contingat tunicae inconsutilis, gratiae scilicet & charitatis, quae omnibus Dei filiis communis est, & illorum tantum proprietas: quae *desuper erat contexta*, quia cum singulari excellentia venit è caelo, vnde *descendit omne datum optimum, & omne donum perfectum*. Et quemadmodum CHRISTVS Dominus noster prius hanc tunicam induit, quam caetera vestimenta: ita iure merito omnes Christiani deberent iustitiam & sanctitatem Christi induere, & super eam speciales addere gradus perfectionis, quae ad suum cuiusque Statum pertinet.

e Isai. 61.
10.f Ioan. 19.
23.Charitas
tunica
Christi in-
consubtilis.
g Ephe. 1.11.h Matt. 22.
11.Reliqua-
rum virtu-
tum vestes
diuiduntur.i Marc. 15.
24.k Iacob. 1.
12.

§. 2. *Specialis variorum Statuum perfectio.*1.
Religiosi.Præcincti
votis.

à Charitate.

a Exod. 28.

39. in Duce

Spir. Tra-

ctat. 4. c. 8.

S. i.

b Col. 3. 14.

c Dan. 10. 5

Ad pectus.

d Iere. 13. 1.

2.

Seculares.
ita exponit
Ioachim Ab-
bas apud

SPECIALIS perfectionis gradus, qui supra omnium communem aliquid addunt, ad septem reduci possunt, qui septem illis partibus significantur, quas refert Sanctus Ioannes de mystico Christi corpore. *Qui erat præcinctus ad mamillas Zona aurea*, quo significatur Status Continētium & Religiosorum, qui locum tenent medium inter Prælatos & coniugatos, sicut *pectus* medium locum tenet inter caput & pedes. Et quoniam *pectus* est sedes amoris, aptè repræsētat Statum eorum, qui puro Dei sui amori sese addicunt & mancipant, commutantes sponitalia, & sensuum voluptates pro spiritualibus, quæ per coniunctionem amoris erga verum animarum castarum sponsum, obtinentur. Sunt tamen *præcincti*, ut indicetur excessus perfectionis eorum supra reliquos iustos. Qui etsi induantur stricta veste iustitiæ; non tamen ita illam præcingunt & constringunt, ut non simul fruantur licitis matrimonij voluptatibus, diuitijs, & libertate, quam habent in seculo. At Continentes & Religiosi valdè illam præcingunt Castitatis, Paupertatis, & Obedientiæ Votis, ad Christianam sanctitatem maiori cum puritate & excellentia conseruandam, & proximius imitandum ipsum Saluatorem, qui se ita præcinxit. Cuius figura fuit, quod Sacerdotes antiquæ legis tunicam hanc, vestesque Sacerdotales cingebant a *baltico* quodam mystico: quemadmodum alibi explicuimus. at Christi Domini eiusque filiorum cingulum est aureum: eò quod exactior hæc præcinctura, & oriatur ab amore, & in amorem tanquam in finem tendat. Castitas enim eorum non est coacta, sed liberè electa; Paupertas non ex necessitate, sed ex voluntate; Obedientia non seruorum, sed filiorum, & cum spiritu b *Charitatis*, quæ *vinculum* est *perfectiois*. Quare hoc cingulum non ad medium corpus applicatur, sicut Angelus ille qui Danieli apparuit c *habebat ad renes*: sed ad ipsum pectus, quia non solum Religiosi præcingunt opera sua; sed etiam cordis affectus, circumcidendo etiam ipsa desideria inordinata voluptatum, diuitiarum & inanium honorum: & præcingendo quemacunque alium amorem, qui possit aliqua ratione diuinum impedire: ita ut quemadmodum d *lumbare ad lumbos viri adhaeret*, sicut apud Ieremiam ait Dominus *agglutinaui mihi domum Israel & domum Iuda, ut essent mihi in populum*. potius eligentes mori, quam à dulcissima eius societate separari.

TRANSEAMVS nunc ad Statum Iustorum secularium, qui in mundo degunt, seruilibus operibus, negotijs & curis temporalibus occupati: qui tanquam *pedes* sunt huius corporis, eò quod ambulent magis propè terram, & portent corporalis laboris onus. Cuius sanctitas conti-

tit in

fit in eo, quod Sanctus Ioannes dixit de Christi pedibus, quod essent *similes aurichalco sicut in camino ardenti*. Nam quemadmodum hoc metallum duritiam habet *ferri*, & splendorem *auri*, in igne verò est magis purificatum & splendidius; ita iusti sollicitè cauent, ne res terrenæ ipsis adhærescant; student verò se ipsos diuini amoris igne purificare ac perficere; quo amore opera, quæ ex seipsis abiecta erant, fiunt valdè perfecta ipsique redduntur multò fortiores & constantiores in suo labore; & resistunt ictibus ipsius hostis. Quia non sunt *epedes fictiles*, nec *habent partem testæ siguli admixtam*, quemadmodum habebant pedes statuæ illius, quam vidit Nabuchodonosor: quos *lapis ille de monte abscissus, comminuit*: sed sunt ex aurichalco, amoris igne corroborato; cui nec vestigium quidem alicuius læsionis dæmon imprimere potest. Quòd si etiam est verum, quod multi Doctores affirmant, pedes Christi hic comparari *Calcolibano*, quod est genus quoddam thuris, sicut æs solidissimum, in fornacem ignis iniectum: etiam in hoc apparet, quàm sit opus iustis sæcularibus huic *thuri* similes effici, coniungentes externæ suæ occupationi feruentem orationem, quæ illam purificet, & perfectissimam reddat. Nam (vt Sanctus Gregorius ait) altera alteram corroborat: & si altera desit, altera quoque periculo exponitur deficiendi. Denique si Deus mittit eos in fornacem tribulationum & afflictionum, quæ in eo statu valdè sunt frequentes, non tamen propterea animum abijciunt: nam ibi aurichalcum colorem recipit auri splendidioris, & anima purior efficitur, & in oculis Dei pulchrior, magisque similis ipsi Redemptori; qui huiusmodi corporalia exercitia obiuit, duxitque vitam laboribus & doloribus plenam, ad confortandum suo hoc odore eos, qui huiusmodi experientur.

TERTIVS Status est iustorum, qui in Ecclesia, & Christiana Republica sunt Iudices & Governatores, & qui aliquam dignitatem & præminentiam in illa habent, cuius causa sunt quasi *oculi CHRISTI* Domini nostri, de quibus dicitur, *oculi eius tanquam flamma ignis*. horum enim iustorum perfectio magnam requirit vigilantiam, ad cognoscendas omnes suas obligationes, tam ad se ipsos, quàm ad subditos; & magnum amoris Dei ignem, vt quicquid ei placet, diligenter præstare studeant; magnum etiam Zeli ignem habere eos oportet contra omnia, quæ displicent Deo: contendendo, omnia peccata, tam propria quàm aliena comburere, & consumere; & inferiores bono exemplo præcedere, vt luce & ardore suo illos illustrent, & in seruitio diuino accendant. Propterea enim Sapiens dixit: *secundum Iudicem populi, sic Ministri eius: & qualis Rector est Ciuitatis, tales & inhabitantes in ea*. Et ipsamet eorum eminentia illos obligat; vt sint vitæ purioris: siquidem

Viegas in
hunc locū,
Sect. 11. ad
finem.
Pedes auri
chalci ignis
operis.

e Daniel. 2.
34-

Calcoliba-
nus oratio-
nis.

Lib. 18. Mo-
ral. c. 15.

Tribulatio-
nibus Secu-
lare, perfici-
untur.

3.
Superiores
Oculi.

Ecl. 10. 2.

illi sunt *septem oculi*, quos vidit Zacharias *super lapidem unum*, qui est Christus, à quo & firmitatem & splendorem accipient, si faciant se ipsos instrumenta digna, per quæ Christus Dominus videat, regat, ac perficiat reliquos.

4.
Concionatores.
h Iere. 15. 19
i Ephes. 6. 7
k Heb. 4. 12

57.

Ob

Hic Statui affinis est Status Concionatorum Evangelicorum Magistrorum & Doctorum, qui sunt tanquam *os Christi Domini nostri*, iuxta illud Ieremiæ, *h si separaueris pretiosum à vili, quasi os meum eris*; & ipse S. Iohannes ait: *de ore eius gladius utraque parte acutus exibat*, quem S. Apostolus *Dei Verbum* & *k Dei sermonem* appellat, *vinum* & *efficacem*, & *penetrabilem omni gladio ancipiti*; & *pertingentem usque ad diuisionem anime ac spiritus*, & *discretorem cogitationum* & *intentionum cordis*. Perfectio autem eorum, qui in hoc sunt Statu collocati, in eo imprimis consistit, ut ancipiti illo gladio separent imprimis in se ipsis, & postea in cæteris *pretiosum à vili*, bellumque inferant peccatis, & inordinatis animi propensionibus, facientes diuisionem inter carnem & spiritum, & inter ea, quæ sunt Dei, & quæ Dæmonis: non quod exterius ipsum verbum id efficiat; sed interius Dei verbum, quod externo illo quasi veste induti ad audientium aures & cor penetrat: quia est verè ex utraque parte acutus, ad destructionem (ut S. Thomas ait) peccatorum; quæ Apostolus *carnis & spiritus maculas*, alij verò Sancti carnalia & spiritualia appellat. Eiusdem verbi efficacitas declaratur adhuc magis, adiunctis Euangelistæ verbis: *vox illius, tanquam vox aquarum multarum*, eò quod magno impetu & strepitu fluat, ut excitet somnolentos; terreat pertinaces; duos emolliat, & aridos irriget. Et per eandem vocem descendunt de celo gratiarum cælestium exundationes quibus animæ viuificantur. Debent tamen Prædicatores ipsi habere in se ipsis, quod alijs communicant: ut iuxta Saluatoris doctrinam, *l ex abundantia cordis, os loquatur*; & prius in se ipsis cælestes aquas suscipiant, quas alijs communicent.

In ad Heb.

4.

l Mat. 12. 34

5.
Prælati.

Stella.

m Dan. 12. 3.

a Apo. 22. 16

IN EODEM Statu eminent magis Episcoporum & Prælatorum Status, de quibus dixit S. Iohannes: *habebat in dextra sua stellas septem*: ad eos enim spectat, esse Ecclesiæ stellas: eò quod sublimiorem in ea locum habeant, ratione suæ dignitatis: ac proinde debent etiam sublimiores esse in sanctitate; & suam conuersationem per contemplationem habere in supremo cælo; & magna claritate præluere, docendo virtutis viam eos, qui in peccati tenebris habitant, & esse valde constantes in omni bono, tanquam fixæ firmamenti stellæ, ut postea *in fulgeant* (ut dixi Daniel) *quasi stellæ in perpetuas æternitates*. Et in his omnibus imitari debent ipsum dominum, qui se ipsum appellauit *n stellam splendidam & matutinam*, eò quod sit primus Dux & antesignatus, quem reliqui sequi debeant: & ipse primus est, qui cordium nostrorum tenebras repellit, & gratiæ diuinæ luci dat initium. Et propterea

stella

stellæ istæ sunt in dextera manu Christi: quia ipse illos confortat, protegit, ac dirigit, datque felices exitus rerum, quas quærunt; habetque illos omnipotentia suæ coniunctos, & in o *manibus descriptos* tanquam suos electos, ne eorum obliuiscatur. Sed præter hoc, ipsi quoque sunt dexterae eiusdem Domini manus: quia per eos facit ipse multa opera gloriosa, omnia recta & perfecta. Quare ex parte sua merito dabunt operam, ne in suo spiritu sit res aliqua *frivola, infirma, debilis, aut inordinata*; sed omnia recta, firma, & in optimo ordine; habentes etiam suo modo in dextera manu sculptas septem stellas, septem scilicet *Spiritus S. dona*, quibus egregia valde opera aggrediantur, & perficiant.

In sexto loco gradum collocamus virorum contemplationi addictorum, qui optimam partem elegerunt, & ambulant semper in conspectu diuino, ex quo perfectionem omnium virtutum excellentissimè hauriunt. Et hi sunt quasi *facies corporis huius mystici*. Quemadmodum enim homo ex facie cognoscitur: ita ex horum Iustorum virtute, Christi, Domini nostri excellentia cognoscitur. illis enim competit, quod S. Ioannes dixit: *facies eius sicut Sol lucet in virtute sua*, eò quod singulares sint & electi in sanctitate tanquam Sol. Nec sunt tãquam Sol matutinus, qui & elucet & calefacit moderatè; sed sicut meridianus, qui omnes suas vires & virtutem intendit, iacitque lucis & caloris radios cù tanto splendoris excessu, vt aspicientes obumbret: habent enim copiosam valde lucem & feruorem, ad illuminandos & accendendos omnes, qui præclara ipsorum exempla intuentur. Quam excellentiã consequuntur ipsi oratione & familiaritate cum Deo, quemadmodum ipse Christus *p dum oraret, q transfiguratus est, & resplenduit facies eius sicut Sol*. Et cùm Moyses ascendisset in montem, vt cum Deo colloqueretur, tantum splendorem in facie præferebat; vt Israëlitarum oculos obfuscaret. Nec vacat tamen mysterio, quod lux r *faciei Moysis cornuta* appareret, formaretque quasi duo cornua; significabat enim lucem illam esse decrepantis Luna, si cum luce ipsius Christi, qui author est nouæ legis, conferatur: eius enim facies splendorem habebat Solis in meridie, & feruore diei existentis. illi enim *non ad mensuram datus est spiritus*: quem ipse suis etiam electis valde copiosè communicat.

Supremus denique gradus est summorum Pontificum, qui sunt caput Ecclesie, S. Petri successores, quem ipse Christus appellauit *Cephas*, quod significat petram & caput; eum enim constituit fundamentalem Ecclesie petram, & omnium Christianorum visibile caput: cuius sanctitas exprimitur ab Euangelista, verbis illis: *Caput eius & capilli erant candidi tanquam lana alba, & tanquam nix*, ad significandam veneradam canitiem, de qua Sapiens: *Senectus venerabilis est, non diuturna, neque annorum numero computata: cani enim sunt sensus & mores hominis, & atas senectutis vita sancta & immaculata.*

Christus
Stella.

o Isa. 49.

Dextera
Christi.6.
Contem-
platiui.

Facies.

p Luc. 9. 26.
q Mar. 17. 2c Exod. 34.
10.
Moyses luna.
Christ. Sol.
Ioach. Abb.
apud Viega.
Sectio. 6.7.
c Ioan. 42.
S. Pontifex.Caput.
c Sapt. 4. 8.

Puritas &
charitas.

d Cant. 4. 9
LXX. ver.
tuat: in vno
ornamento
cervicium
euarum.
e Cant. 5. 11.

f Dani. 7. 9.

Palma præ-
mium, Cor-
uus penam
denotat.

g Apoc. 7. 9.

Alia inter-
pretatio po-
nitur in pro-
ximo cap.
h Pro. 30. 17.

i Psa. 17. 26.

Que significatur per capillos candidos: quorum candor confertur cum lana quæ in terra nascitur; & cum niue, quæ descendit de cælo. Hoc nobis significans: quod omnes cogitationes & opera eorum, qui Reipubl. Christiana sunt capita, debeant esse summa puritate candida, siue de rebus agant terrenis, siue de celestibus: magnamque coniunctionem inter se habere, sicut flocciniui & lana. Quia omnes eò tendunt, vt supremo capiti Christo, & vltimo suo fini, qui Deus est, coniungantur. Cui aded placent propter hanc vntionem, vt dicat ipse sponsa sua Ecclesia: d *vulnerasti cor meum in vno crine collitui*, quia omnes cogitationes eò tendere debent, vt Deo perfectè obediant; & collum subijciant sanctæ ipsius legis iugo, à qua candor ille, nitor, & coniunctio, quam habent, proueniunt.

SED quidnam voluit sibi sponsa, cum in Canticis dicit de sponso: e *coma eius sicut elata palmarum, nigra sicut coruus*, non verò dicit: coma eius albam esse, sicut est nix aut lana? hoc tangit profundissimum aliud mysterium, nostroque instituto valdè accommodum. Nam Christus Dominus noster, quia Iudex est vniuersalis viuorum, & mortuorum, debet habere supremam authoritatem, sapientiam, & prudentiam canis & candidis capillis significatam, qui homines indicant senes, sapientes, & prudentes: ideoque Daniel *antiquum dierum* eum appellat, quia est æternus: quatenus verò Iudex est, duplices habet cogitationes & iudicia ad ipsius officium pertinentia, in quibus meritò eum imitari debent Pontifices & Reges, omnesque Iudices, Christianæ Reipubl. gubernatores. Alia igitur sunt eius iudicia siue consilia, vt legum ipsius obseruatores remuneret: alia verò, vt puniat transgressores. Prima sunt, *sicut elata palmarum*, quæ sursum ascendunt, suntque præmiorum figura: supremus enim noster Iudex ex liberalitatis & misericordiæ suæ magnitudine, ab eo momento, quo peccatores iustificat, incipit *remuneratoris* officium obire, remunerans statim bona eorum opera & merita, bonorum gratiæ & virtutum graduum augmentis, donec in æterna vita (vt Sanctus Ioannes ait) *integras gpalmas tradat in manibus omnium*, præmia scilicet plenissima. Cogitationes verò ac decreta ipsius ad improbos puniendos, sunt *nigra sicut coruus*, eò quod horrenda sint & stupenda: quia cum ingenti trilitia ac desolatione traduntur in manus hostium eorum crudelium. Nam (vt Sapiens ait) *hocolum, qui subsannat Patrem, æquum est, vt effodiant eum corui, de torrentibus*, & in hunc modum implet Christus Dominus noster, quod dixit de illo Dauid: *i cum Sancto sanctus eris: & cum viro Innocente innocens eris: & cum Electo electus eris, & cum peruerso peruerteris*: hoc est, pro meritis ages cum illo. Nam erga eos, qui ipsum imitantur in Statibus, in quibus sunt constituti, & eorum proprias leges custodiunt, liberalem se

præ-

præbet in reddendis præmijs; eos verò, qui contra, quam oporteat, legerunt, puniet pro meritis, licet ipsa punitio sit ipsi grauis: quia optaret potius occasionem habere, promissum præmium omnibus reddendi. Ad quod distinctius explicandum, cum de bonis loquitur, ter repetit, quod futurus sit cum ipsis *Sanctus, Innocens, & Electus*: cum verò loquitur de improbis, semel tantum dicit *peruerteris*, hoc est, eris eis terribilis: qua sententia prouocatos ad eam sortem eligendam: in qua ipse desiderat liberalitatis & misericordiae suæ diuitias ostendere; alteram verò fugiendam, in qua ostendet iram, & seueram suam iustitiæ thesauros.

*Christus es
suo bonus,
ex nostro
instus.*

CAPVT III.

OCCVLT A D E I P R O V I D E N T I A I N D I -
s t r i b u e n d i s S t a t i b u s & v i t æ r a t i o n i b u s : p l u r i m u m r e -
f e r r e i n E l e c t i o n i b u s n o s t r i s , e i u s p r æ -
s c r i p t u m s e q u i .

DIUINÆ Prouidentiae consilium in Statuum, Officiorum, vitæque rationum inter homines distributione, adeò est occultum, vt præter ipsum DEVM, nemo possit sufficientem eius rationem inuenire, quemadmodum mirificè perpendit Sanctus Gregorius, dum interpretatur interrogationem ipsius Dei, sancto Iob propositam: *a nunquid nosti ordinem caeli, & pones rationem eius in terra?* Ordinem caeli ait Sanctus Doctor, esse supremum Dei nostri consilium, ac dispositionem in gubernatione creaturarum, & ordinem quem Spirituale Ecclesiae caelum habet in suis Statibus, Officijs, & gradibus, à prouidentia diuina distinctis, ac in varios homines distributis: quia hos vocat ad hunc Statum, illos ad alium; huic tale Officium vitæque rationem tribuit; illi aliud officium valdè diuersum: cuius rei nullus in hac vita rationem reddere potest. Quis enim (ait idem Sanctus Gregorius) intelligat, cur aliquis, qui vacare, & in quiete viuere appetit, innumeris negotijs implicetur; alius negotijs implicari desideret, & coactus vacet; alius celsitudinem & perfectionem benè viuendi appetere, vult, & valet, alius nec vult, nec valet; alius vult, & non valet; alius valet, & non vult? Docet enim experientia, aliquos viros, & mulieres desiderare continentiam seruare, & tamen quasi coactos coniugium inire; alios verò matrimonium inire cupientes, quodammodo cogi vitam continentem ducere. Alios cupientes esse Religiosos, non inuenire viam, qua mundum relinquunt; alios cupientes in mundo manere, inueniunt se quodammodo cogi, vt illi

*Isb. 29. mo
ral. cap. vii.*

1 Iob. 38. 33.

*Ordo cali
Vocationu
diuersitas.*

cc

cc

cc

delectat.